

Rheoliadau drafft a osodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 196(6) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU DRAFFT

2015 Rhif (Cy.)

**GOFAL CYMDEITHASOL,
CYMRU**

**Rheoliadau Byrddau Diogelu
(Swyddogaethau a Gweithdrefnau)
(Cymru) 2015**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn darparu ar gyfer swyddogaethau a gweithdrefnau Byrddau Diogelu Plant a Byrddau Diogelu Oedolion (y cyfeirir atynt yn y Rheoliadau hyn fel "Byrddau Diogelu"), a sefydlir o dan adran 134 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("y Ddeddf").

Mae rheoliadau 3 a 4 yn gwneud darpariaeth ynghylch swyddogaethau Byrddau Diogelu ac mae rheoliad 5 yn gwneud darpariaeth ynglŷn â'u gweithdrefnau.

Mae rheoliad 6 yn ei gwneud yn ofynnol i Fyrddau Diogelu roi i blant neu oedolion y mae arfer swyddogaethau'r Bwrdd yn effeithio arnynt, neu y gall effeithio arnynt, gyfle i gymryd rhan yng ngwaith y Bwrdd.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd Asesiad Effaith Rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi oddi wrth y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol ac Integreiddio, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

Rheoliadau drafft a osodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 196(6) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU DRAFFT

2015 Rhif (Cy.)

**GOFAL CYMDEITHASOL,
CYMRU**

**Rheoliadau Byrddau Diogelu
(Swyddogaethau a Gweithdrefnau)
(Cymru) 2015**

Gwnaed

2015

Yn dod i rym

6 Ebrill 2016

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau canlynol drwy arfer y pwerau a roddwyd gan adran 135(4) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014(1).

Yn unol ag adran 196(6) o'r Ddeddf honno, gosodwyd drafft o'r offeryn hwn gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru a chymeradwywyd ef ganddo drwy benderfyniad.

Enwi, cychwyn a chymhwysu

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Byrddau Diogelu (Swyddogaethau a Gweithdrefnau) (Cymru) 2015.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 6 Ebrill 2016.

(3) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2. Yn y Rheoliadau hyn—

(1) 2014 dccc 4.

ystyr “adolygiad ymarfer” ac “adolygu ymarfer” (“*practice review*”) yw naill ai adolygiad ymarfer cryno neu adolygiad ymarfer estynedig fel y darperir ar ei gyfer yn rheoliad 4;

ystyr “Bwrdd” (“*Board*”) yw Bwrdd Diogelu;

ystyr “Bwrdd Cenedlaethol” (“*National Board*”) yw'r Bwrdd Diogelu Annibynnol Cenedlaethol a sefydlwyd gan adran 132(1) o'r Ddeddf;

ystyr “Bwrdd Diogelu” (“*Safeguarding Board*”) yw Bwrdd Diogelu Plant(1) neu Fwrdd Diogelu Oedolion(2);

ystyr “cofrestr amddiffyn plant” (“*child protection register*”) yw rhestr a grëir ac a gynhelir gan awdurdod lleol ac sy'n cynnwys enwau plant sy'n destun cynllun amddiffyn plant(3) o ganlyniad i benderfyniad mewn cynhadledd amddiffyn plant fod y plentyn mewn perygl parhaus o niwed o bwys ar ffurf camdriniaeth gorfforol, camdriniaeth emosiynol, camdriniaeth rywiol neu esgeulustod;

ystyr “cynllun gweithredu” (“*action plan*”) yw adroddiad ysgrifenedig sy'n cael ei lunio gan Fwrdd yr un pryd ag adroddiad ar yr adolygiad ymarfer, gan fanylu ar y camau sydd i'w cymryd gan y cyrff cynrychioliadol o ganlyniad i ganfyddiadau ac argymhellion adroddiad yr adolygiad ymarfer;

ystyr “digwyddiad dysgu amlasiantaethol” (“*multi-agency learning event*”) yw digwyddiad sy'n ffurfio rhan o'r broses adolygu ymarfer ac y mae Bwrdd yn gwahodd iddo ymarferwyr a rheolwyr o gyrff cynrychioliadol ac unrhyw gyrff neu bersonau eraill y bernir eu bod yn berthnasol gan Gadeirydd y Bwrdd ac sy'n ymwneud, neu sydd wedi ymwneud, â'r person sy'n destun yr adolygiad, at y diben o wella polisi ac ymarfer amddiffyn plant neu oedolion yn y dyfodol;

-
- (1) Sefydlir Byrddau Diogelu Plant gan bartner arweiniol y Bwrdd Diogelu mewn perthynas â phlant ar gyfer yr ardal yn unol ag adran 134(4) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (“y Ddeddf”). Pennir partneriaid arweiniol Byrddau Diogelu gan Weinidogion Cymru yn Rheoliadau Byrddau Diogelu (Cyffredinol) (Cymru) 2015 (O.S.) o blith rhestr o bartneriaid Byrddau Diogelu a nodir yn adran 134(2) o'r Ddeddf.
 - (2) Sefydlir Byrddau Diogelu Oedolion gan bartner arweiniol y Bwrdd Diogelu mewn perthynas ag oedolion ar gyfer yr ardal yn unol ag adran 134(5) o'r Ddeddf.
 - (3) Mae “cynhadledd amddiffyn plant” yn gyfarfod amlddisgyblaethol a drefnir gan awdurdod lleol yn dilyn ymholiadau o dan adran 47 o Ddeddf Plant 1989 (p. 41) (dyletswydd awdurdod lleol i ymchwilio) er mwyn ystyried yr holl wybodaeth berthnasol ynghylch amgylchiadau'r plentyn. Os ystyrir bod y plentyn mewn risg parhaus o niwed o bwys bydd “cynllun amddiffyn plant” yn cael ei wneud sy'n nodi manylion y risgiau penodol i'r plentyn a'r camau y bydd angen eu cymryd i gadw'r plentyn yn ddiogel.

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014;

ystyr “fforymau proffesiynol amlasiantaethol” (“*multi-agency professional forums*”) yw’r fforymau, a drefnir ac a hwylusir gan Fwrdd ar gyfer ymarferwyr a rheolwyr o gyrff cynrychioliadol, a chyrrff neu bersonau eraill y bernir eu bod yn berthnasol gan Gadeirydd y Bwrdd, at y diben o ddysgu oddi wrth achosion, archwiliadau, arolygiadau ac adolygiadau er mwyn gwella polisi ac ymarfer amddiffyn plant neu oedolion yn y dyfodol;

ystyr “oedolion” (“*adults*”) yw oedolion y mae arfer swyddogaethau Bwrdd yn effeithio, neu y gall effeithio, arnynt;

ystyr “plant” (“*children*”) yw plant y mae arfer swyddogaethau Bwrdd yn effeithio, neu y gall effeithio, arnynt;

ystyr “plentyn sy’n derbyn gofal” (“*looked after child*”) yw plentyn sy’n derbyn gofal gan:

- (a) awdurdod lleol o dan adran 74(1) o’r Ddeddf,
- (b) awdurdod lleol yn Lloegr o dan adran 22(1) o Ddeddf Plant 1989(1),
- (c) awdurdod lleol yn yr Alban yn unol â Phennod 1 o Ran 2 o Ddeddf Plant (Yr Alban) 1995(2),
- (d) Ymddiriedolaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn unol ag erthygl 25 o Orchymyn Plant (Gogledd Iwerddon) 1995(3).

Swyddogaethau Byrddau Diogelu

3.—(1) Mae paragraff (2) yn pennu swyddogaethau—

- (a) Bwrdd Diogelu Plant mewn perthynas â’i amcanion o dan adran 135(1)(4) o’r Ddeddf, a
- (b) Bwrdd Diogelu Oedolion mewn perthynas â’i amcanion o dan adran 135(2)(5) o’r Ddeddf.

(1) 1989 p. 41.

(2) 1995 p. 36, gweler adran 17(6) o’r Ddeddf honno.

(3) O.S. 1995 / 755 (N.I. 2).

(4) Amcanion Bwrdd Diogelu Plant o dan adran 135(1) yw:
(a) amddiffyn plant o fewn ei ardal sy’n cael, neu sy’n wynebu risg o gael, eu cam-drin, eu hesgeuluso, neu ddioddef mathau eraill o niwed, a (b) atal plant o fewn ei ardal rhag dod yn rhai sy’n wynebu risg o gael eu cam-drin, eu hesgeuluso neu ddioddef mathau eraill o niwed.

(5) Amcanion Bwrdd Diogelu Oedolion o dan adran 135(2) yw:
(a) amddiffyn oedolion o fewn ei ardal—

(2) Y swyddogaethau yw—

- (a) cydweithredu â Byrddau Diogelu eraill a'r Bwrdd Cenedlaethol gyda golwg ar—
 - (i) cyfrannu at ddatblygu ac adolygu polisiau a gweithdrefnau cenedlaethol ar gyfer Byrddau Diogelu,
 - (ii) gweithredu polisiau a gweithdrefnau cenedlaethol a argymhellir gan, a chanllawiau a chynghor a roddir gan, y Bwrdd Cenedlaethol;
- (b) codi ymwybyddiaeth ledled ardal y Bwrdd Diogelu o amcanion y Bwrdd a sut y gallai'r rheini gael eu cyflawni;
- (c) ymgymryd ag adolygiadau, archwiliadau ac ymchwiliadau perthnasol;
- (d) adolygu effeithiolrwydd mesurau a gymerir gan y Bwrdd i gyflawni amcanion y Bwrdd;
- (e) gwneud argymhellion yng ngoleuni'r adolygiadau hynny, monitro i ba raddau y mae'r argymhellion hynny wedi eu rhoi ar waith a chymryd camau priodol pan fo'n cael ei ddangos nad yw amcanion y Bwrdd yn cael eu cyflawni;
- (f) lledaenu gwybodaeth am yr argymhellion hynny i Fyrddau Diogelu priodol eraill a'r Bwrdd Cenedlaethol;
- (g) hwyluso ymchwil i faterion amddiffyn, ac atal cam-drin ac esgeuluso, plant neu oedolion sy'n wynebu risg o ddiodef niwed;
- (h) adolygu anghenion hyfforddi personau sy'n gweithio i gyflawni amcanion y Bwrdd a hyrwyddo'r broses o ddarparu hyfforddiant addas ar eu cyfer;
- (i) trefnu a hwyluso rhaglen flynyddol o fforymau proffesiynol amlasiantaethol;
- (j) cydweithredu neu weithredu ar y cyd ag unrhyw gorff tebyg sydd wedi ei leoli mewn unrhyw awdurdodaeth pan fo'r Bwrdd o'r farn y byddai hynny'n ei gynorthwyo i gyflawni ei amcanion;

(i) y mae arnynt anghenion am ofal a chymorth (p'un a yw awdurdod lleol yn diwallu unrhyw un neu rai o'r anghenion hynny ai peidio), a

(ii) sy'n cael, neu sy'n wynebu risg o gael, eu cam-drin neu eu hesgeuluso, a

(b) atal yr oedolion hynny o fewn ei ardal y soniwyd amdanynt ym mharagraff (a)(i) rhag dod yn rhai sy'n wynebu risg o gael eu cam-drin neu eu hesgeuluso.

- (k) sicrhau cyngor neu wybodaeth arbenigol sy'n berthnasol i gyrraedd amcanion y Bwrdd;
- (l) ymgymryd ag adolygiadau ymarfer yn unol â rheoliad 4.

Adolygiadau ymarfer

4.—(1) Rhaid i Fwrdd gynnal adolygiad ymarfer yn unol â'r rheoliad hwn.

(2) Diben adolygiad ymarfer yw canfod unrhyw gamau y gall partneriaid y Bwrdd Diogelu neu gyrff eraill eu cymryd i wella ymarfer amddiffyn plant ac oedolion amlasiantaethol.

(3) Rhaid i Fwrdd gynnal adolygiad ymarfer cryno yn unrhyw un neu rai o'r achosion canlynol, pan fo'n hysbys neu pan amheuir, o fewn ardal y Bwrdd, fod plentyn neu oedolyn wedi ei gam-drin neu ei esgeuluso a—

- (a) bod y plentyn neu'r oedolyn—
 - (i) wedi marw, neu
 - (ii) wedi dioddef anaf a allai roi ei fywyd mewn perygl, neu
 - (iii) wedi dioddef nam difrifol a pharhaol i'w iechyd neu i'w ddatblygiad; a
- (b) o ran plentyn, nad oedd y plentyn ar y gofrestr amddiffyn plant nac yn blentyn a oedd yn derbyn gofal ar unrhyw ddyddiad yn ystod y 6 mis cyn—
 - (i) dyddiad y digwyddiad y cyfeirir ato yn is-baragraff (a)(i) neu (a)(ii), neu
 - (ii) pan fo is-baragraff (a)(iii) yn gymwys, y dyddiad y mae awdurdod lleol, person neu gorff y cyfeirir atynt yn adran 28 o Ddeddf Plant 2004(1) neu gorff a grybwyllir yn adran 175 o Ddeddf Addysg 2002(2) yn canfod bod plentyn wedi dioddef nam difrifol a pharhaol i'w iechyd ac i'w ddatblygiad; ac
- (c) o ran oedolyn, nad yw'r oedolyn wedi bod, ar unrhyw ddyddiad yn ystod y 6 mis cyn dyddiad y digwyddiad y cyfeirir ato yn is-baragraff (a), yn berson y mae awdurdod lleol wedi penderfynu cymryd camau mewn cysylltiad ag ef i'w amddiffyn rhag cael ei gam-drin neu ei esgeuluso yn unol ag adran 32(1)(b)(i) o'r Ddeddf yn dilyn ymholiadau gan awdurdod lleol o dan adran 126(2) o'r Ddeddf.

(1) 2004 p. 31.

(2) 2002 p. 32.

(4) Rhaid i Fwrdd gynnal adolygiad ymarfer estynedig yn unrhyw un neu rai o'r achosion canlynol, pan fo'n hysbys neu pan amheuir, o fewn ardal y Bwrdd, fod plentyn neu oedolyn wedi ei gam-drin neu ei esgeuluso a—

- (a) bod y plentyn neu'r oedolyn—
 - (i) wedi marw, neu
 - (ii) wedi dioddef anaf a allai roi ei fywyd mewn perygl, neu
 - (iii) wedi dioddef nam difrifol a pharhaol i'w iechyd neu i'w ddatblygiad; a
- (b) o ran plentyn, bod y plentyn ar y gofrestr amddiffyn plant a/neu ei fod yn blentyn a oedd yn derbyn gofal ar unrhyw ddyddiad yn ystod y 6 mis cyn—
 - (i) dyddiad y digwyddiad y cyfeirir ato yn is-baragraff (a)(i) neu (a)(ii), neu
 - (ii) pan fo is-baragraff (a)(iii) yn gymwys, y dyddiad y mae awdurdod lleol, person neu gorff y cyfeirir atynt yn adran 28 o Ddeddf Plant 2004 neu gorff a grybwyllir yn adran 175 o Ddeddf Addysg 2002 yn canfod bod plentyn wedi dioddef nam difrifol a pharhaol i'w iechyd a'i ddatblygiad; ac
- (c) o ran oedolyn, bod yr oedolyn wedi bod, ar unrhyw ddyddiad yn ystod y 6 mis cyn dyddiad y digwyddiad y cyfeirir ato yn is-baragraff (a), yn berson y mae awdurdod lleol wedi penderfynu cymryd camau mewn cysylltiad ag ef i'w amddiffyn rhag cael ei gam-drin neu ei esgeuluso yn unol ag adran 32(1)(b)(i) o'r Ddeddf yn dilyn ymholiadau gan awdurdod lleol o dan adran 126(2) o'r Ddeddf.

(5) Wrth gynnal adolygiad ymarfer, rhaid i Fwrdd—

- (a) gofyn i bob corff cynrychioliadol roi gwybodaeth yn ysgrifenedig i'r Bwrdd am ei ymwneud â'r plentyn neu'r oedolyn sy'n destun yr adolygiad;
- (b) sicrhau y ceir persbectif y plentyn neu'r oedolyn sy'n destun yr adolygiad a bod persbectif y plentyn neu'r oedolyn hwnnw yn cyfrannu at y broses adolygu, i'r graddau y bo'n ymarferol a phriodol i amgylchiadau'r achos;
- (c) sicrhau y ceir persbectifau aelodau o'r teulu neu gynrychiolydd penodedig y plentyn neu'r oedolyn sy'n destun yr adolygiad a bod y persbectifau hyn yn cyfrannu at y broses adolygu, i'r graddau y bo'n ymarferol a phriodol i amgylchiadau'r achos;

- (d) cynnal digwyddiad dysgu amlasiantaethol ar ôl cael yr wybodaeth ysgrifenedig y cyfeirir ati yn is-baragraff (a);
- (e) yn achos adolygiad ymarfer cryno, sicrhau bod y digwyddiad dysgu amlasiantaethol y cyfeirir ato yn is-baragraff (d) yn cael ei drefnu a'i hwyluso gan un adolygydd a benodir gan y Bwrdd;
- (f) yn achos adolygiad ymarfer estynedig, sicrhau bod y digwyddiad dysgu amlasiantaethol y cyfeirir ato yn is-baragraff (d) yn cael ei drefnu a'i hwyluso gan ddau adolygydd a benodir gan y Bwrdd;
- (g) sicrhau bod unrhyw adolygydd y cyfeirir ato yn is-baragraff (e) neu (f) yn annibynnol ar unrhyw ymwneud uniongyrchol â gwaith achos neu reoli achosion mewn cysylltiad â'r plentyn neu'r oedolyn sy'n destun yr adolygiad;
- (h) llunio adroddiad ar yr adolygiad ymarfer sy'n argymhell pa gamau (os o gwbl) y mae'n ofynnol eu cymryd ar ôl y digwyddiad dysgu amlasiantaethol;
- (i) sicrhau nad yw'r adroddiad ar yr adolygiad ymarfer yn datgelu pwy yw'r plentyn neu'r oedolyn sy'n destun yr adolygiad na theulu'r plentyn neu'r oedolyn na lle y maent;
- (j) llunio cynllun gweithredu gan fanylu ar y camau sydd i'w cymryd gan y cyrff cynrychioliadol i weithredu argymhellion yr adroddiad ar yr adolygiad ymarfer;
- (k) rhoi copi o'r adroddiad ar yr adolygiad ymarfer a'r cynllun gweithredu i Weinidogion Cymru ac i'r Bwrdd Cenedlaethol;
- (l) trefnu bod yr adroddiad ar yr adolygiad ymarfer ar gael i'r cyhoedd;
- (m) cynnal adolygiadau cynnydd cyfnodol ar roi'r cynllun gweithredu ar waith;
- (n) rhoi i Weinidogion Cymru a'r Bwrdd Cenedlaethol adroddiad ysgrifenedig ar ôl unrhyw adolygiad cynnydd y cyfeirir ato yn is-baragraff (m), gan adrodd ar y cynnydd o ran rhoi'r cynllun gweithredu ar waith a'r effaith ar bolisi ac ymarfer amddiffyn plant neu oedolion yng Nghymru;
- (o) rhoi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir iddo gan Weinidogion Cymru, drwy arfer ei swyddogaethau o dan y rheoliad hwn.

(6) Yn y rheoliad hwn ystyr "cynrychiolydd penodedig" ("*appointed representative*") yw person sydd â'r awdurdod i siarad neu weithredu ar ran plentyn neu oedolyn.

Gweithdrefnau Byrddau Diogelu

5.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r rheoliad hwn, mae Bwrdd Diogelu i benderfynu ei weithdrefnau ei hun a threfnu bod copi o'r gweithdrefnau hynny ar gael i'r cyhoedd.

(2) Yng nghyfarfod cyntaf Bwrdd, rhaid i'r aelodau sy'n bresennol benodi un o'r aelodau i fod yn Gadeirydd ac un i fod yn Is-gadeirydd.

(3) Rhaid i'r Bwrdd gytuno ar reolau gweithredu ar gyfer cyfarfodydd y Bwrdd, gan gynnwys person i lywyddu mewn cyfarfodydd.

(4) Oni fydd rheolau gweithredu'r Bwrdd yn darparu fel arall, rhaid i'r Bwrdd weithredu'n unol â phleidlais mwyafrif syml o'r aelodau sy'n bresennol, a'r person sy'n llywyddu yn y cyfarfod yn cael ail bleidlais neu bleidlais fwrw os bydd y bleidlais yn gyfartal.

(5) Ym mhob cyfarfod o'r Bwrdd rhaid i'r Bwrdd ystyried sut y bydd yn rhoi cyfle i blant neu oedolion gymryd rhan yng ngwaith y Bwrdd.

(6) Yn ei gyfarfod nesaf ar ôl i blentyn neu oedolyn gymryd rhan yng ngwaith y Bwrdd, rhaid i'r Bwrdd werthuso effeithiolrwydd y cymryd rhan hwnnw.

(7) Rhaid i'r Bwrdd gadw cofnodion o'i gyfarfodydd; mae'r cofnodion i gofnodi'r penderfyniadau a wnaed, y dystiolaeth y gwnaed penderfyniadau arni, unrhyw farn ac unrhyw farn anghydsyniol a fynegwyd ac unrhyw drafodaeth am blentyn neu oedolyn yn cymryd rhan yng ngwaith y Bwrdd.

(8) Daw penodiad Cadeirydd neu Is-gadeirydd i ben:

- (a) os oedd y penodiad am gyfnod penodol a bod y cyfnod hwnnw yn dirwyn i ben;
- (b) os yw'r person a benodwyd yn ymddiswyddo;
- (c) os nad yw'r person a benodwyd bellach yn aelod o'r Bwrdd;
- (d) os yw'r aelodau, drwy benderfyniad y mwyafrif, yn penderfynu hynny.

Cyfle i gymryd rhan yng ngwaith Byrddau Diogelu

6. O leiaf unwaith y flwyddyn rhaid i Fwrdd Diogelu, fel y bo'n berthnasol, roi cyfle i blant neu oedolion gymryd rhan mewn digwyddiad lle y bydd ganddynt gyfle i gymryd rhan yng ngwaith y Bwrdd.

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol,
un o Weinidogion Cymru
Dyddiad